

○ SOS!

В єдності наша сила!

Яке реформування потрібне охороні здоров'я України?

Відбулося засідання Президії Професійної спілки працівників охорони здоров'я України, на якому було піднято питання про реформування охорони здоров'я України.

Голова Профспілки Вікторія Коваль у своїй доповіді висловила ряд пропозицій щодо цього. Зокрема, вона зазначила, що реформування системи охорони здоров'я є одним із пріоритетних напрямів державної політики, метою якої є кардинальне та комплексне реформування цієї сфери, спрямоване на створення системи охорони здоров'я, орієнтованої на пацієнта, спроможної забезпечити медичне обслуговування всіх громадян України та умов праці медичних працівників на рівні розвинутих європейських держав.

Актуальність цієї реформи є вкрай високою, оскільки ця надзвичайно важлива сфера суспільного життя багато років поспіль потерпає від непослідовної соціально-економічної політики, значних масштабів недофінансування, знищення кадрового потенціалу галузі.

Професійна спілка працівників охорони здоров'я України неодноразово висловлювала своє занепокоєння наростаючою кризою в галузі, яка може призвести до остаточної руйнації системи охорони здоров'я. Профспілка постійно наполягає на необхідності впровадження ефективної моделі функціонування системи охорони здоров'я, спрямованої на забезпечення належних умов праці та соціального захисту медичних працівників, конституційного права громадян на охорону здоров'я та медичну допомогу, рівний та справедливий доступ кожної людини до медичних послуг.

Однак, незважаючи на задекларовану державою важливість здійснення системного та комплексного реформування сфери охорони здоров'я, постійні звернення та вимоги Профспілки, Кабінет міністрів України разом з Міністерством охорони здоров'я України, роботу в цьому напрямі проводять вкрай безсистемно, з порушенням Конституції України, інших норм законодавства, принципів соціального діалогу.

Погоджуючись із пропозицією влади підняти рівень мінімальної заробітної плати, Профспілка висловила свою незгоду щодо запропонованих реформаторських змін у законодавстві про оплату праці, які передбачали зміну суті та структури мінімальної заробітної плати, а також зміну підходів до формування оплати праці у бюджетній сфері, зокрема скасування залежності розміру посадового окладу працівника І тарифного розряду Єдиної тарифної сітки (ЄТС) від розміру мінімальної заробітної плати. Профспілка постійно наголошувала на ризиках щодо підвищення мінімальної заробітної плати до 3200 грн. шляхом запровадження «доплатного механізму», які призведуть до порушення міжпосадових (міжкваліфікаційних) співвідношень, знівелюють розмір оплати праці висококваліфікованих спеціалістів і фактично зруйнують тарифну систему у бюджетній сфері. Міністерству соціальної політики України (Мінсоцполітики) неодноразово надавалися пропозиції, спрямовані на

недопущення «зрівнялівки» в оплаті праці працівників охорони здоров'я та звуження їхніх трудових прав.

Незважаючи на думку профспілок працівників бюджетної сфери, Верховна Рада України ухвалила низку законодавчих актів у сфері оплати праці, зокрема Законів України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» від 06 грудня 2016 року № 1774-VIII (Закон 1774) та «Про Державний бюджет України на 2017 рік» від 21 грудня 2016 року № 1801-VIII (Закон 1801), а Кабінет Міністрів України (КМУ) прийняв постанову «Про оплату праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» від 28 грудня 2016 року № 1037 (Постанова 1037).

Так, законодавчими змінами скасовано поняття оплати за просту некваліфіковану працю. Тепер до мінімальної зарплати включаються доплати, надбавки, заохочувальні та компенсаційні виплати, за винятком доплат за роботу в несприятливих умовах праці та підвищеного ризику для здоров'я, за роботу в нічний та надурочний час, роз'їзний характер робіт, премії до святкових і ювілейних дат.

Неприйнятним стало те, що повністю нівельовано підвищення посадових окладів від 15 до 80% працівникам охорони здоров'я за особливі умови праці обумовлені специфікою діяльності медичної галузі, а саме - за оперативне втручання, за керування санітарним транспортом, у зв'язку зі шкідливими і важкими умовами праці (працівникам інфекційних лікарень, психіатричних, наркологічних закладів, станцій (відділень) швидкої медичної допомоги, протитуберкульозних закладів, лабораторій, патологоанатомічних відділень, а також працівникам закладів охорони здоров'я, які працюють з ВІЛ/СНІД; працівникам закладів, розташованих на території населеного пункту, що має статус гірського; працівникам закладів охорони здоров'я, зайнятих оглядом та наданням медичної допомоги тим, хто постраждав у зв'язку з аварією на Чорнобильській АЕС та інші).

З 1 січня 2017 року мінімальна заробітна плата встановлена у розмірі 3200 грн., а посадові оклади (тарифні ставки, ставки заробітної плати) розраховуються виходячи з розміру посадового окладу (тарифної ставки) працівника 1 тарифного розряду ЄТС, встановленого у розмірі прожиткового мінімуму для працездатних осіб на 1 січня календарного року – 1600 грн.

За даними Міністерства охорони здоров'я України (МОЗ України), середній розмір посадових окладів за ЄТС працівників охорони здоров'я у 2017 році становитиме: для лікарів – 3272 грн. (у 2016 р. - 2391 грн.); сестри медичної - 2618 грн. (у 2016 р. - 1913 грн.). Підвищення посадових окладів у 2017 році складе близько 40% у порівнянні з 2016 роком для усіх категорій посадових працівників галузі охорони здоров'я.

Проведений Профспілкою оперативний моніторинг щодо стану виплати заробітної плати та забезпечення коштами фонду оплати праці закладів охорони здоров'я, що фінансуються із місцевих бюджетів, виявив проблеми з нарахуванням заробітної плати працівникам через дефіцит коштів

та відсутність роз'яснень МОЗ України. Доведений на місця обсяг медичної субвенції не дає можливості виконати вимоги Закону 1774 та Постанови 1037 в частині запровадження з 1 січня 2017 року мінімальної зарплати у розмірі 3200 грн. та забезпечення диференціації заробітної плати працівників з урахуванням складності, відповідальності та умов виконуваної роботи, кваліфікації працівника, результатів його роботи.

За інформацією територіальних організацій Профспілки, де бюджети відповідних територій вже прийняті, зазначається дефіцит коштів на оплату праці в Волинській, Донецькій, Івано-Франківській, Київській, Кіровоградській, Луганській, Львівській, Одеській, Полтавській, Тернопільській, Харківській, Хмельницькій, Черкаській, Чернівецькій та Чернігівській областях. В умовах чергового дефіциту коштів працівникам некваліфікованої праці зарплата в обов'язковому порядку виплачуватиметься у розмірі не менше 3200 грн., а спеціалістам і професіоналам для забезпечення диференціації коштів не вистачить. Так, практично однакову заробітну плату будуть отримувати некваліфіковані працівники, посадові оклади яких визначаються за 1-5 тарифними розрядами ЄТС (прибиральники, сторожі, двірники тощо) та висококваліфікований персонал (лікарі, медичні сестри, фельдшери, юристи, економісти, бухгалтери тощо) з урахуванням доплат і надбавок. Це, в свою чергу, знижує мотивацію персоналу до праці, підвищення її продуктивності, призводить до невдоволення медичної громадськості та підвищення соціальної напруги у колективах закладів системи охорони здоров'я.

Президія Професійної спілки працівників охорони здоров'я України прийняла постанову і заяву.

Лист Прем'єр – міністру України Гройсману В.Б.

Щодо розгляду проблемних питань галузі охорони здоров'я

Шановний Володимире Борисовичу!

Профспілка працівників охорони здоров'я України звертається до Вас з проханням найближчим часом провести зустріч під Вашим головуванням з представниками Профспілки працівників охорони здоров'я України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства соціальної політики України, Міністерства фінансів України та Національної академії медичних наук України з метою розгляду та вирішення проблемних питань щодо фінансування охорони здоров'я у 2017 році, оплати праці працівників галузі та реформи системи охорони здоров'я.

Таке прохання обумовлене наростаючою кризою в галузі та поширеним невдоволенням працівників закладів охорони здоров'я несправедливими підходами в оплаті їхньої праці.

Низка провідних клінічних установ м. Києва та м. Харкова Національної академії медичних наук України через недофінансування видатків на оплату праці знаходяться на межі закриття та масового вивільнення висококваліфікованих кадрів. внаслідок чого громадяни України можуть залишитися без високоспеціалізованої дороговартісної медичної допомоги.

Через незабезпеченість у 2017 році коштами фонду оплати праці закладів охорони здоров'я, що фінансуються із місцевих бюджетів у Волинській, Донецькій, Івано-Франківській, Київській, Кіровоградській, Луганській, Львівській, Одеській, Полтавській, Тернопільській, Харківській, Хмельницькій, Черкаській, Чернівецькій та Чернігівській областях, постають проблеми з реалізацією вимог Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» від 06.12.2016 № 1774-VIII та постанови КМУ «Про оплату праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» від 28.12.2016 № 1037 в частині запровадження з 1 січня 2017 року мінімальної зарплати у розмірі 3200 грн. та забезпечення диференціації заробітної плати працівників з урахуванням складності, відповідальності та умов виконуваної роботи, кваліфікації працівника, результатів його роботи. За інформацією МОЗ України, обсяг видатків медичної субвенції на оплату праці має складати 12 млрд. грн., а передбачено лише 9 млрд. грн.

В умовах чергового дефіциту коштів має місце «зрівнялівка», коли працівникам некваліфікованої праці зарплата в обов'язковому порядку виплачується у розмірі не менше 3200 грн., а спеціалістам і професіоналам для забезпечення диференціації коштів не вистачає. Так, практично однакову заробітну плату отримали некваліфіковані працівники, посадові оклади яких визначаються за 1-5 тарифними розрядами ЄТС (прибиральники, сторожі,

двірники тощо) та висококваліфікований персонал з урахуванням доплат і надбавок (лікарі, медичні сестри, фельдшери, юристи, економісти, бухгалтери тощо).

Неприйнятним стало те, що повністю нівельовано підвищення посадових окладів від 15 до 80% працівникам охорони здоров'я за особливі умови праці, обумовлені специфікою діяльності медичної галузі, а саме - за оперативне втручання, за керування санітарним транспортом, у зв'язку зі шкідливими і важкими умовами праці (працівникам інфекційних лікарень, психіатричних, наркологічних закладів, станцій (відділень) швидкої медичної допомоги, протитуберкульозних закладів, лабораторій, патологоанатомічних відділень, а також працівникам закладів охорони здоров'я, які працюють з ВІЛ/СНІД; працівникам закладів, розташованих на території населеного пункту, що має статус гірського; працівникам закладів охорони здоров'я, зайнятих оглядом та наданням медичної допомоги тим, хто постраждав у зв'язку з аварією на Чорнобильській АЕС та інші).

Наприклад: лікарю-інфекціоністу без категорії посадовий оклад за ЄТС визначається за 10 тарифним розрядом, що з 1 січня 2017 року становитиме 2912 гривень. Оскільки лікар-інфекціоніст відповідно до умов оплати праці (наказ Мінсоцполітики та МОЗ України від 05.10.2005 № 308/519) має право на підвищення у зв'язку з шкідливими умовами праці у розмірі 15%, це становить 436,80 гривень. Отже - заробітна плата у нього складатиме 3348,8 гривень.

Сторожу посадовий оклад за ЄТС визначається за 1 тарифним розрядом, що становитиме 1600 грн. Відповідно до законодавства з 1 січня 2017 року йому проводиться доплата до мінімальної заробітної плати (3200 грн.) у розмірі 1600 гривень. У разі, якщо він працює цілодобово, то отримає доплату за роботу у нічний час 35%. Тобто сторож фактично отримає понад 4000 гривень.

Це, в свою чергу, нівелює мотивацію персоналу до праці, знижує її продуктивність, призводить до невдоволення медичної громадськості та підвищення соціальної напруги у колективах закладів системи охорони здоров'я.

Критичною є й ситуація з реформою в системі охорони здоров'я, яку Міністерство охорони здоров'я України намагається впроваджувати з грубим порушенням Конституції України та законодавства України, Генеральної та Галузевої угод в частині процедури погодження із соціальними партнерами, проектів нормативно-правових актів з питань економічної та соціальної політики.

Профспілка працівників охорони здоров'я України принагідно просить Вас, шановний Володимире Борисовичу, підтримати нашу пропозицію щодо зустрічі з представниками Профспілки.

З повагою

Голова Профспілки

В.М. КОВАЛЬ